

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและสภาพปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมายให้เข้าใจซึ่งกันและกัน โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาทางภาษา ซึ่งประกอบด้วย การรับข้อมูล และการส่งข้อมูลผ่านการคิดและสัญลักษณ์ ภาษามีความสำคัญต่อการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับปฐมวัย พัฒนาการทางภาษาของเด็กอายุ 0 – 6 ปี เป็นรากฐานสำคัญและมีความจำเป็นที่สุดต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและศักยภาพของมนุษย์ เนื่องจากภาษาเป็นระบบที่มีความซับซ้อน เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย เด็กจะใช้ภาษาในการสื่อสารความคิด ความต้องการของตนเองกับผู้อื่น นอกจากนี้เด็กยังใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะทางสติปัญญาและพัฒนาทักษะในด้านอื่นๆ (ที่มา: ภาษาแรกเริ่ม (Emergent Literacy), <http://taamkru.com/th/ภาษาแรกเริ่ม/>.) ซึ่งภาษาที่มีความสำคัญต่อ เด็กปฐมวัยเป็นอย่างมากเพราะเด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น เป็นพื้นฐานสำคัญของอารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางสติปัญญา ในทางปฏิบัติพบว่าการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน การสอน ภาษา- มุ่งเน้น ให้เด็กปฐมวัยอ่านออกเขียนได้ และเน้นการสอนที่มีลักษณะของการท่องจำ เพียง เพื่อให้เด็กสามารถสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชื่อเสียง ซึ่งการสอนในลักษณะนี้ส่งผลให้เด็กปฐมวัยประสบ ปัญหาพัฒนาการทางภาษาล่าช้า การเร่งรัดหรือกดดันให้เด็กเรียนรู้ เร็วจนเกินวุฒิภาวะและพัฒนาการตามวัย ส่งผลให้เด็กมีความเครียดสูง มีปัญหาด้านอารมณ์และ สังคม ความคิดสร้างสรรค์ต่ำ แสดงพฤติกรรมต่อต้านการเรียน และส่งผลต่อพัฒนาการทักษะการเรียนและการใช้ชีวิตในอนาคตของเด็ก (ที่มา: วิกฤตปฐมวัยและแนวทางแก้ไข, <http://www.preschool.or.th/doc/language.pdf>.)

การพัฒนาการทางภาษาแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ด้านแรก คือ ด้านการรับรู้ภาษา (receptive language) โดยผ่านทางประสาทรับความรู้สึกที่สำคัญ คือ การได้ยินและการมองเห็น ทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างของเสียง ค้นหาความหมาย แปลความหมายจากเสียงที่ได้รับและเข้าใจความหมายของเสียงได้ ด้านที่สอง คือ ด้านการแสดงออกทางภาษา (expressive language) เป็นการสร้างหรือออกเสียงพูดที่มีความหมาย การพัฒนาการด้านภาษาถือเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับเด็กปฐมวัยในการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ หากเด็กไม่ได้รับการสร้างเสริมพัฒนาการด้านภาษา หรือมีทักษะทางภาษาล่าช้าตั้งแต่ปฐมวัย อาจส่งผลเสียต่อพัฒนาการของการเรียนรู้ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และสังคมตามมา ขณะเดียวกัน หากให้การสร้างเสริมการพัฒนาการทางด้านภาษาอย่างเหมาะสมตามช่วงอายุจะเป็นการสร้างโอกาสให้เด็กได้

พัฒนาภาษาอย่างเต็มศักยภาพ ช่วงปฐมวัยจึงถือเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมและมีความสำคัญมากที่สุดสำหรับการพัฒนาด้านภาษาของเด็กเนื่องจากเป็นระยะที่สมองกำลังมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมีความสามารถในการปรับตัวสูง โดยเฉพาะระบบประสาทและเซลล์สมองจะเจริญเติบโตเต็มที่ถึงร้อยละ 80 จึงเป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด และถือเป็นช่วงสำคัญที่สุดของชีวิต เด็กปฐมวัยวัยเจริญเติบโตขึ้นมาในโลกของเทคโนโลยีทำให้เกิดสภาพปัญหาที่น่าเป็นห่วงอีกอย่างหนึ่งที่สุดในขณะนี้คือ เด็กอายุประมาณ 2-3 ขวบ สามารถเปิดดูการ์ตูนดูคลิปวิดีโอได้ด้วยตัวเองจากอุปกรณ์เทคโนโลยีหลาย ๆ ประเภท ได้แก่ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองหลายคนฝากลูกไว้กับอุปกรณ์เทคโนโลยีเพราะไม่มี เวลาในการเลี้ยงดูเนื่องจากต้องไปทำงานคิดว่าโทรศัพท์สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ตเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของลูกโดยไม่คิดถึงอันตรายของอุปกรณ์เทคโนโลยีเหล่านั้น (ที่มา: เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่21, http://acad.vru.ac.th/Journal/journal%206_2/6_2_12.pdf)

สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบันเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีภารกิจรับฟังความคิดเห็นและสรุปแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ทำการจัดเวทีระดมความคิดเห็นในภูมิภาคต่างๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้มีความสำคัญกับเงินและมนุษย์ เป็นที่มาของการปฏิรูปการศึกษา 4.0 “ช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ของมนุษย์คือ แรกเกิดถึง 7 ปี หากส่งเสริมภายหลังจากวัยนี้แล้วถือว่าสายเสียแล้ว เพราะการพัฒนาสมองของมนุษย์ในช่วงวัยนี้สามารถพัฒนาไปถึง 70% ควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น เรียนรู้อย่างมีความสุข จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ดูแลด้านสุขนิสัยและโภชนาการเหมาะสม เด็กจึงจะพัฒนาศักยภาพสมองของเขาได้อย่างเต็มความสามารถ(ที่มา: บทความพิเศษ:การจัดการศึกษาท้องถิ่น ตอนที่ 2: การปฏิรูปการศึกษา 4.0 ,www.moe.go.th/moe/th/news/.) อย่างไรก็ตามผลการสำรวจที่ผ่านมายังคงพบเด็กไทยมีปัญหาพัฒนาการด้านต่างๆได้แก่ เด็กไม่สมวัยและโดยเฉพาะพัฒนาการด้านภาษา ดังเช่นผลการสำรวจของคณะกรรมการระดับชาติครั้งแรกในปี พ.ศ.2534 พบเด็กไทยวัย 2-60 เดือน มีพัฒนาการด้านการสื่อสารและการใช้ภาษาล่าช้าร้อยละ 5 สถิติของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2536 พบเด็กไทยวัย 0-5 ปีมีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้าร้อยละ 8.6 ในปี พ.ศ. 2542 กรมอนามัยเริ่มทำการสำรวจพัฒนาการเด็กไทยทั่วประเทศและดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุก 3 ปีในปี พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546 พ.ศ.2550 และครั้งล่าสุดในปี พ.ศ. 2553 เก็บข้อมูลในรูปแบบการวิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศประมาณ 1,600 คนในแต่ละครั้ง ผลการคัดกรองพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ครั้ง ได้ผลไม่แตกต่างกันมากนัก โดยพบว่าพัฒนาการ-ด้านภาษาล่าช้าในสัดส่วนที่สูงกว่าพัฒนาการด้านอื่นๆ ถึงร้อยละ 13.7 ร้อยละ 16.1 ร้อยละ 21.8 และร้อยละ 18.88

ตามลำดับ 4 จึงกล่าวได้ว่าแนวโน้มสถิติตลอด 15 ปีที่ผ่านมาเด็กไทยมีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้าใน
สัดส่วนค่อนข้างสูงอย่างต่อเนื่อง(ที่มา: การสร้างเสริมพัฒนาการด้านภาษาแก่เด็กอายุ 2-4 ปี
,http://www.ns.mahidol.ac.th/english/journal_NS/pdf/vol34/issue2/article%202.pdf.)

บรรณานุกรม

Phachern Thammasarangkoon. (11 พฤษภาคม 2560). *gotoknow*. เข้าถึงได้จาก gotoknow.org:

<https://www.gotoknow.org/posts/628386>

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (24 พฤศจิกายน 2559). *li.mahidol*. เข้าถึงได้จาก Mahidol University library and

knowledge: <http://www.li.mahidol.ac.th/conference2016/thailand4.pdf>

กันตวรรณ มีสมสาร และกัญจนา ศิลปภิจยาน. (2561). การพัฒนาเด็กปฐมวัยในยุค 4.0. *วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 172-174.

ชนิพรรณ และคณะผู้ศึกษา. (2560). *วิกฤตปฐมวัยและแนวทางแก้ไข*. สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรุงเทพมหานคร: บริษัท พลัสเพลส จำกัด.

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2560). ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช*, 16-18.

นวพร ชลารักษ์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 70.

นิติธร ปิลวาสน์. (เมษายน 2558). *ภาษาแรกเริ่ม*. เข้าถึงได้จาก [taamkru](http://taamkru.com/th/ภาษาแรกเริ่ม): <http://taamkru.com/th/ภาษาแรกเริ่ม>

ผู้ดูแลระบบศธ. (15 มิถุนายน 2560). *บทความพิเศษ*. เข้าถึงได้จาก Ministry of Education:

http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=49122&Key=news_research

พนิดา ซาดยาภา. (2559). เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัย. *วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 2.

ยุวดี พงษ์สารนันกุล และสุดาภรณ์ พักเรือง. (2016). การสร้างเสริมพัฒนาการด้านภาษาแก่เด็กอายุ 2-4 ปี. *Journal of Nursing Science*, 36-37.

